

Міністерство освіти і науки України

Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Навчально-науковий інститут фінансів, економіки,
управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДЕРЖАВА, РЕГІОН, ПІДПРИЄМСТВО

Матеріали Міжнародної
науково-практичної Інтернет-конференції

29 вересня 2022 р.

Полтава
2022

Міністерство освіти і науки України

**Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та
права**

Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Білостоцький технологічний університет (Польща)

Університет Північ (Хорватія)

Університет ISMA (Латвія)

Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)

**Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів**

Національний університет «Чернігівська політехніка»

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції
«ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА:
ДЕРЖАВА, РЕГІОН,
ПІДПРИЄМСТВО»**

29 вересня 2022 р.

**Полтава
2022**

УДК 330.336

E45

Редакційна колегія:

С.В. Онищенко, д.е.н., професор; Л.О. Птащенко, д.е.н., професор; І.М. Кречотень, к.е.н., доцент; О.А. Маслій, к.е.н., доцент; В.В. Скриль, к.е.н., доцент.

E45 Економічна безпека: держава, регіон, підприємство: Матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 29 вересня 2022 р. – Полтава: Національний університет імені Ю.Кондратюка, 2022. – 215 с.

ISBN 978-966-616-152-2

У збірнику матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції представлено результати розвитку теорії економічної безпекології, теоретичні та методологічні аспекти системотворення економічної безпеки держави, регіону та підприємства, забезпечення економічної безпеки держави, регіону, підприємства (концепції, напрями дій, способи та алгоритми), оцінювання економічної безпеки держави, регіону, підприємства.

Участь у конференції взяли представники закладів вищої освіти, наукових, фінансових установ, державних органів управління та бізнес-середовища з України, Польщі, Грузії, Естонії, Азербайджану, Хорватії.

Призначений для фахівців з економічної безпеки, науковців, викладачів, аспірантів, докторантів та студентів.

Тези надано в авторській редакції. За виклад, зміст, достовірність та відсутність плагіату у тезах відповідають автори.

УДК 330.336

E45

ISBN 978-966-616-152-2

© Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВИКЛИКІВ І ЗАГРОЗ ВОЄННОГО СТАНУ

Варналій З.С.

МІГРАЦІЙНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА
ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ 9

Онищенко С.В., Бережна А.Ю., Філонич О.М.

ОЦІНКА РІВНЯ БЮДЖЕТНОЇ ТА БОРГОВОЇ БЕЗПЕКИ ТА НОВІ
ВИКЛИКИ ВОЄННОГО СТАНУ 13

Глушко А.Д.

ДЕРЕГУЛЯЦІЯ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ 24

Захаркіна Л.С., Охрімчук Є.І.

АВТОМАТИЧНИЙ МОНІТОРИНГ СТАНУ ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЄВРОПИ ЗА ДОПОМОГОЮ
ІНСТРУМЕНТІВ ІНТЕРНЕТУ РЕЧЕЙ 28

Коба О.В.

ВИКЛИКИ ЕКОНОМІЧНИЙ БЕЗПЕЦІ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В
УМОВАХ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇХ ПОДОЛАННЯ 32

Романовська Ю.А.

ФРЕЙМОВА МОДЕЛЬ У РОЗКРИТТІ ЗМІСТУ ЗМІЦНЕННЯ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ МІСТА 35

Скриль В.В., Литвин А.В., Тацій М.М.

ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО
СТАНУ 40

Білько С.С.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ БІЗНЕСУ В УМОВАХ
ЗАГРОЗ ВОЄННОГО СТАНУ 44

Біленька І.В.

ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ БАНКІВ ДЛЯ ПІДТРИМКИ
ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ 48

Власенко В.А., Колінчук Д.В.
ПРОГРАМА МВФ ВОЄННОГО ЧАСУ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ 52

Перегінець Ю.Я.
ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ У НАПРЯМКУ ПІДТРИМКИ
ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 56

СЕКЦІЯ 2. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ В ПЕРІОД ВІДБУДОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Takalandze Larisa, Rudenko Olha
DIGITAL TRANSFORMATION AND THE CHALLENGES OF
EDUCATION SYSTEM 61

Птащенко Л.О., Наміг Агагейдар Огли Ісазаде
ІНВЕСТИЦІЙНО ПРИВАБЛИВИЙ СЕГМЕНТ ЕНЕРГЕТИЧНОГО
СЕКТОРА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В ПЕРІОД ВІДБУДОВИ
УКРАЇНИ 65

Онищенко С.В., Бережна А.Ю., Філонич О.М.
УЗГОДЖЕНІСТЬ ЗАХОДІВ БЮДЖЕТНОЇ ТА МОНЕТАРНОЇ
ПОЛІТИКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ
СТАБІЛЬНОСТІ 70

Боженко В.В., Росенко О.В.
ГЛОБАЛЬНІ ТРЕНДИ В ПРОТИПРАВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В
КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВОЇ ЦИФРОВІЗАЦІЇ 79

Шевченко О.В.
ЗАХОДИ З ПОВОЄННОЇ РОЗБУДОВИ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ ДЛЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ 83

Вовченко О.С.
КЛЮЧОВІ ТРЕНДИ БІЗНЕС-МОДЕЛЕЙ ФІНАНСОВО СТАБІЛЬНИХ
БАНКІВ 87

Вовченко О.С., Левкова І.М., Рубан І.О.
ПІДХОДИ НБУ ЩОДО СТАБІЛІЗАЦІЇ ГРОШОВО-КРЕДИТНОГО
РИНКУ 91

Хоменко Л.М. ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ІНТЕНСИФІКАЦІЮ ТРАНСФЕРУ ІННОВАЦІЙ: СВІТОВИЙ ДОСВІД	95
Худолій Ю.С., Іващенко Ю.А. ФІНАНСОВІ ТЕХНОЛОГІЇ, ЇХ ЗНАЧЕННЯ ТА РОЗВИТОК В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	99
Косташ А.І. ЕКОНОМІЧНА ПОВЕДІНКА СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД УКРАЇНИ	103
Лобач Д.А., Храмова А.А. НАПРЯМИ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД	107
Приймак А.Ю. ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	111
Скриль В.В., Никифорова А.В., Шаповал Т.С. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	115
Тацій М.С. МОЖЛИВОСТІ КРЕДИТУВАННЯ ЕКОНОМІКИ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	119
СЕКЦІЯ 3. РИЗИКИ Й ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ	
Козаченко Г.В. СИСТЕМНІ ЗАГРОЗИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ	124
Філонич О.М., Карпенко Є.А., Крекотень І.М. ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ МАЛИХ АУДИТОРСЬКИХ ФІРМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	128

Ківишук О.П. ОСОБЛИВОСТІ МІНІМІЗАЦІЇ ЗАГРОЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ВІЙНИ	132
Вовченко О.С., Лук'янова А.Ю., Черноус Я.В. ПРИЧИНИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	136
Маслій О.А., Максименко А.П. ЗАГРОЗИ КРИТИЧНІЙ ЦИФРОВІЙ ІНФРАСТРУКТУРИ В УМОВАХ ВІЙНИ	140
Свистун Л.А., Олефіренко Т.В. БАНКРУТСТВО ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	145
Скриль В.В., Терпак О.В. ВПЛИВ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РФ НА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ	147
Соколов А.А. ЗАГРОЗИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ	151
Левкова І.М., Рубан І.О. ІНСТРУМЕНТИ ІНФЛЯЦІЙНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	155
СЕКЦІЯ 4. МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ, РЕГІОНУ, ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	
Єгоричева С.Б. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ДИРЕКТИВ ЄС ЩОДО ПРОТИДІЇ ВІДМИВАННЮ КОШТІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	158
Dmytrenko Alla ECONOMIC SECURITY OF THE STATE IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION	162

<i>Дмитренко А.В., Мороз І.М., Кравченко О.В.</i>	
ОСНОВНІ ПРІОРИТЕТИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	166
<i>Левченко Н.М.</i>	
ДІАДА ВУГЛЕЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ ЯК ЗАПОРУКА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ-ІМПОРТЕРІВ ЕНЕРГЕТИКА ВУГЛЕЦЕВОСМНИХ ТОВАРІВ	170
<i>Летуновська Н.Є.</i>	
ІНДИКАТОРИ ПРОЯВУ НАСЛІДКІВ COVID-19 В РЕГІОНІ	174
<i>Бойківська Г.М., Саладяк К.В.</i>	
ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	176
<i>Глушко А.Д., Колінчук Д.В., Власенко В.А.</i>	
РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	180
<i>Зеленін Ю.М.</i>	
ДІАГНОСТИКА ВРАЗЛИВОСТІ МЕТАЛУРГІЙНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ДО НИЗЬКОВУГЛИЦЕВОЇ МОДЕЛІ ЕКОНОМІКИ	184
<i>Коба О.В.</i>	
ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ФАКТОР СТАБІЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	188
<i>Скриль В.В., Туз В.Ю.</i>	
ДІЯЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ У ВІЙСЬКОВИЙ ЧАС	192
<i>Силенко С.А.</i>	
ПЕРЕХІД ДО ЕЛЕКТРИЧНОГО МАЙБУТНЬОГО ЯК ЗАПОРУКА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ АВТОВИРОБНИКІВ УКРАЇНИ	195
<i>Свистун Л.А.</i>	
РОЗВИТОК ВИСОКИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ УКРАЇНИ У ПРОЦЕСІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	199

<i>Фурманчук О.С., Юхимець А.Г.</i> ОСНОВНІ СКЛАДОВІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ	203
<i>Левченко С.А.</i> МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИСМСТВ ЕНЕРГЕТИКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ДЕКАРБОНІЗАЦІЇ	206
<i>Перегінець Ю.Я.</i> ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ	210

УДК 338.24(477)

Глушко Аліна Дмитрівна,

кандидат економічних наук, доцент

*Національний університет «Полтавська політехніка імені
Юрія Кондратюка» (Україна)*

ДЕРЕГУЛЯЦІЯ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах викликів та загроз воєнного стану державна політика дерегуляції є необхідним інструментом підтримки функціонування бізнесу. Враховуючи, що фінансова стійкість та розвиток національної економіки під час війни безпосередньо залежать від ефективності діяльності суб'єктів господарювання, їх здатності адаптуватися до змін зовнішнього середовища, зокрема оперативності прийняття рішень в аспекті збереження виробничих потужностей, робочих місць, готовності до проведення релокації, питання формування сприятливого бізнес-середовища є беззаперечно актуальним.

У 2003 році положеннями Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» були затверджені ключові напрями зменшення адміністративного тиску на малий і середній бізнес, зокрема шляхом впровадження обов'язкового оцінювання економічної ефективності регуляторних актів [1]. Правомірно відмітити, що норми Закону відповідали світовим стандартам, а їх реалізація дозволила зменшити втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та частково усунути перешкоди для розвитку господарської діяльності в Україні [2]. Водночас сучасні реалії вимагають подальшого впровадження регуляторних заходів в напрямку дерегуляції бізнес-середовища. У цьому аспекті доречно проаналізувати вже реалізовані інструменти.

З початку повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України було впроваджено ряд заходів щодо фінансової підтримки малого та середнього бізнесу. Зокрема, затверджені податкові преференції для суб'єктів господарювання, в тому числі спрощено процедуру формування податкового кредиту. Важливим напрямом фінансової підтримки бізнесу, діяльність якого була зупинена через бойові дії, стала уніфікація підходів, розширення цілей та кола учасників для реалізації державних програм «Доступні кредити 5-7-9 %» і «Доступний фінансовий лізинг 5-7-9 %», а також надання кредитних гарантій на портфельній основі [3]. Також анонсовано ряд грантових програм для відкриття нового бізнесу, розвитку підприємництва та навчання, а саме: мікрогранти для створення власного бізнесу; гранти для розвитку переробного підприємства; державне фінансування закладки саду; кошти для розвитку тепличного господарства; грант на реалізацію стартапу, у тому числі у сфері ІТ; кошти на навчання ІТ-спеціальностей [4].

З метою збереження підприємницького потенціалу і формування фундаменту для повернення бізнесу, вимушеного призупинити діяльність, поряд з фінансовою підтримкою активно реалізується державна політика дерегуляції. Так, у травні прийнято законопроект [5], згідно з яким бізнес звільнено від відповідальності за порушення вимог щодо своєчасності та повноти оприлюднення фінансової звітності. Кінцевий термін оприлюднення фінансової звітності становить три місяці після завершення воєнного стану.

В рамках дерегуляції бізнес-середовища впроваджено ряд заходів щодо цифровізації державних сервісів і послуг. Вкінці травня 2022 року Міністерство цифрової трансформації спільно з Міністерством економіки та BRDO (Better Regulation Delivery Office) анонсувало впровадження на порталі «Дія» нової послуги для бізнесу – «Декларація». Цей електронний документ, оформлення якого займатиме не більше трьох

хвилин, дає можливість відразу розпочати підприємницьку діяльність та має на меті замінити 374 види дозвільних документів. Сервісом «єДекларація» можуть скористатися власники бізнесу, у яких закінчився термін дії дозвільних документів; фізичні особи-підприємці, які в умовах воєнного стану змінили місце ведення бізнесу й потребують ліцензії; підприємці, що змінили вид діяльності у зв'язку з війною. Міністерство цифрової трансформації також запустило бета-тестування нової послуги на порталі «Дія» – автоматичної реєстрації товариств з обмеженою відповідальністю, що має на меті спрощення реєстраційної процедури для суб'єктів господарювання та економію часу державних реєстраторів [3].

Важливими заходами у напрямку дерегуляції та поліпшення умов реалізації підприємницької діяльності є підтримка Верховною Радою України законопроектів № 5371 та № 5161. Перший спрямований на дерегуляцію режиму договірних трудових відносин для малого і середнього бізнесу та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність [6]. При цьому договірне регулювання трудових відносин передбачає зміцнення принципів ринкового саморегулювання в частині оплати праці, прав працівників на оплату праці та їх захисту, отримання щорічних оплачуваних відпусток та відпусток без збереження зарплатні. Законопроектом № 5161 [7] вводиться нова специфічна форма трудового договору з нефіксованим робочим часом. Відповідно, працівник зможе поєднувати офіційну роботу в кількох роботодавців і матиме базові соціальні гарантії.

Таким чином, відмічаючи позитивні зрушення в напрямку дерегуляції бізнес-середовища, правомірно визначити необхідним подальше поліпшення регуляторного середовища як одного з основних елементів практичної імплементації нової моделі розвитку України та обов'язкової умови реалізації євроінтеграційних процесів.

Література

1. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» від 11.09.2003 р. № 1160-IV // Відомості Верховної Ради України. 2004. № 9. Ст. 79.

2. Дубіщев В.П., Глушко А.Д. Досвід провідних країн світу у сфері здійснення державної регуляторної політики. *Економіка і регіон*. 2010. № 1 (24). С. 141–148.

3. Національний інститут стратегічних досліджень. Огляд інструментів підтримки бізнесу в період дії воєнного стану в Україні. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ohlyad-instrumentiv-pidtrymky-biznesu-v-period-diyi-voyennoho-stanu-v>

4. Уряд запускає програми грантів для розвитку підприємництва та навчання українців / Урядовий портал. 2022. 01 липня. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-zapuskaye-programi-grantiv-dlya-rozvi...>

5. Про внесення змін до Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» щодо звільнення від відповідальності за порушення строків оприлюднення фінансової звітності у період дії воєнного стану або стану війни : Проект Закону від 16.05.2022 № 7378. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39622>

6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо спрощення регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність : Проект Закону від 13.04.2021 № 5371. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=71653

7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання деяких нестандартних форм зайнятості : Проект Закону від 25.02.2021 № 5161. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/25760>